

LEKÁRNIK

a prevencia komplikácií cukrovky

Štatistiky uvádzajú, že každý desiaty návštevník lekárne je diabetik. V prípade, že je to starší človek s vysokým krvným tlakom, nadváhou alebo obezitou, to dokonca môže byť každý tretí. Komplexná zdravotná starostlivosť o diabetika zahŕňa celý rad odborníkov. Významné postavenie v nej má aj lekárnik. Okrem manažmentu liečby (nefarmakologické opatrenia, self-monitoring pacienta) a liekov (dostupnosť, správne užívanie, adherencia, optimalizácia dávky, eliminácia rizík, racionalizácia farmakoterapie) sa lekárnici zapájajú aj do prevencie tohto ochorenia.

V lekárňach sa môžeme stretnúť s poradenstvom zameraným na zdravý životný štýl, čo znižuje už vznik samotného ochorenia alebo s meraním hodnoty krvného cukru, čo je dôležitý diagnostický znak ochorenia. Nezriedka lekárnici takto zachytia včasné štádiá diabetu alebo už aj rozbehnutú cukrovku, o ktorej pacient ani nevie. Včasná diagnostika je nesmierne dôležitá pre začiatok liečby a závisí od nej ďalšia prognóza choroby. Diabetes je nebezpečný tým, že ho sprevádzajú akútne a chronické komplikácie. Tie významne zhoršujú kvalitu života pacienta, ich riešenie si vyžaduje nemalé finančné zdroje a čo je najhoršie, sú príčinou predčasných úmrtí.

Diabetes mellitus so zameraním na prevenciu jeho chronických komplikácií bol aj témou 4. ročníka edukačného projektu Advanced Training in Pharmacy Care (ATIP), ktorý sa uskutočnil na Farma-

ceutickej fakulte UK v Bratislave. Projekt sa sústredil na tzv. diabetickú polyneuropatiu (DPN), ktorá je hlavnou príčinou vzniku diabetického nohy. Ide o najzávažnejšiu komplikáciu diabetu, ktorá môže

viest' až k amputácii. Na Slovensku má amputovanú končatinu asi 4 000 diabetikov, pričom včasnou diagnostikou a liečbou DPN by sa dalo zabrániť až 85 % amputácií.

Dvojdňový tréning ATIP sa konal v priestoroch FaF UK v dňoch 11. – 12. apríla 2019 za účasti 73 prihlásených študentov 4. ročníka štúdia magisterského študijného programu farmácia. V rámci interaktívnych prednášok v prvý deň tréningu študentom prednášali odborníci na diabetes doc. MUDr. Emil Martinka, PhD. z Národného endokrinného a diabetologického ústavu v Lubochni, ktorý sa zamerával na diagnostiku

♦ *Témou 4. ročníka edukačného projektu Advanced Training in Pharmacy Care bol diabetes mellitus so zameraním na prevenciu chronických komplikácií.*

ochorenia, jeho liečbu a komplikácie; MUDr. Milan Grofík, PhD. z Neurologickej kliniky JLF a UN v Martine prednášal o diagnostike a liečbe diabetickej polyneuropatie a tento blok uzavrel prednáškou o alternatívnych terapeutických prístupoch diabetickej nohy doc. Martinka. Pozíciu lekárnik v starostlivosti o diabetika predstavil PharmDr. Peter Stanko, ktorý viedol aj interaktívnu diskusiu s prítomnými odborníkmi a študentmi.

Druhý deň tréningu prebiehali tri praktické workshopy, ktoré sa niesli v duchu včasnej diagnostiky a správnej liečby DPN ako prevencie rozvoja diabetickej nohy. MUDr. Milan Grofík, PhD. študentom zdôraznil, že existuje viacero jednoduchých diagnostických prístupov, napr. test na vyšetrenie autonómnej sudomotorickej citlivosti (riadenie a produkcia potu), ktorý na základe farebnej reakcie

môže odhaliť včasné štádium poškodenia nervov u diabetika, tzv. neuropatiu. Riziko diabetickej neuropatie je možné orientačne zistiť už aj lekárnikom, a to tzv. Michigénskym dotazníkom, ktorý umožňuje stanoviť prítomnosť poškodenia nervov v dôsledku diabetu.

Okrem včasnej diagnostiky sa študenti edukovali v oblasti správneho poradenstva a liečby DPN, a to dispenzačným trenažérom v rámci workshopu, ktorý viedol PharmDr. Peter Stanko.

Tretí workshop sa už tradične venoval prezentačným a komunikačným zručnostiam a aj tento rok ho viedol Martin Migát zo spoločnosti Artcom. Ako bonus dostali študenti základné informácie a stravovaní diabetika a nutričná terapeutka Bc. Melita Aziriová z Univerzitetnej nemocnice Ružinov v Bratislave im vy-

svetlila nielen princíp sacharidových jednotiek, ale ukázala aj praktické príklady.

Po absolvovaní jarnej fázy projektu, títo študenti začali svoju povinnú 5 mesačnú prax v lekárnach. Jej súčasťou budú na jeseň aj praktické úlohy projektu ATIP zamerané na prevenciu diabetickej nohy u diabetickej pacientov v lekárnach. Veríme, a bezprostredné reakcie študentov sú toho dôkazom, že ATIP opäť prispel k lepšej pripravenosti študentov na profesiu lekárnik a najmä ukázal, akú komplexnú starostlivosť o zdravie ľudí je schopný lekárnik poskytovať.

*doc. PharmDr. Daniela Mináriková, PhD., MSc.
Katedra organizácie a riadenia farmácie FaF UK v Bratislave
koordinátorka ATIP
Fotografie: autorka*